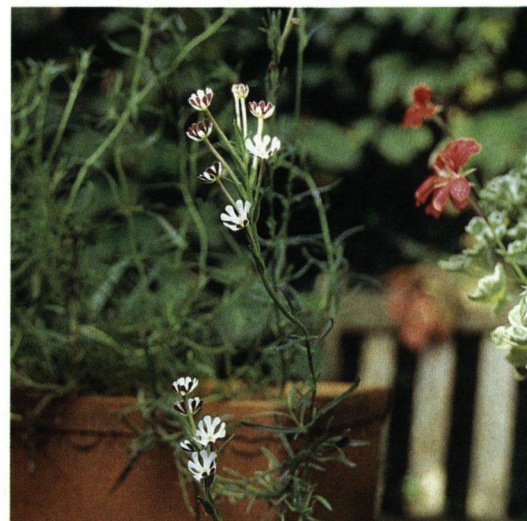

De dagen lengen en vooral de avond wordt door ons, tuinbezitters als het even kan uitgebuit. Soms weet je niet meer van ophouden: het ene klusje roept het andere op. Het is maar goed, dat de duisternis toch onverbidde-lijk invalt! Tijd om, dralend in het donker, je rug te rechten en de aandacht te verleggen naar intussen onzichtbaar geworden, maar onmiskenbaar aanwezige bloemen. Op het terras hangen we deze zomer een lichtje boven lokkende lelies en laten ons met de nachtvlinders in een ware geurmantel hullen.

Avondvermaak

Behalve lelies, phloxen, *Reseda odorata*, *Matthiola bicornis* (avondviolier), nachtsilene en nachttabak, kamperfoelie en *Zaluzianskya capensis* die, de een nog verleidelijker geurend dan de ander, zich in nachtvlinderbezoek kunnen verheugen, is er de nachtschone of wonderbloem. Deze Peruaanse *Mirabilis jalapa*, een lid van de nachtschoonfamilie, heb ik vooral in de Perigord leren waarderen, waar de plant, als een heestertje zo bossig, op elke warme hoek van historische boerderij of kasteel staat te blaken van gezondheid.

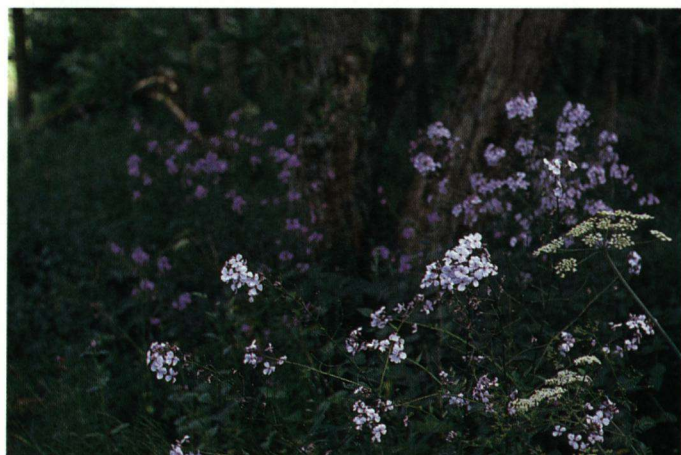
De apart staande bloem komt aan het eind van de middag open; met bewolkt weer soms eerder. De vorm van de bloem doet wel aan phlox denken maar dan zo'n 5 cm groot. Uit een grote knol spruit een stijfrechte stengel. De nachtschone kent aan een en dezelfde plant witte, gele, rozerode of, zoals *mirabile dictu*, bizarre tweekleurige bloemen, die in de schemering hun citroengeur lanceren. De muggen zouden daardoor wegblijven, in tegenstelling tot de nachtvlinders, die er 'en passant' bestuivingswerk komen doen. In zachte winters overleven de grote zaden wel. Als het goed is, wordt de knol elk jaar wat groter met

Zaluzianskya capensis.

navenante opbrengst van bovengrondse verlokkingen ter hoogte van zo'n 60 tot 80 cm.

Nachtviolier of 'Bloem van damast' - als vermoedelijke verbastering van Dalmatië, het land van herkomst zoals meneer Krook van de Koninklijke Nederlandsche Tuinbouwmaatschappij Linnaeus ons in 1872 uitlegt - is een plant die ons niet gauw zal vervelen en de witjes nog minder. Zij vinden er nectar en voedsel voor de rupsen. Ik bedoel hier de *Hesperis matronalis*. Een manier om deze variabele plant in je tuin te houden is deze telkens te zaaien, voor zover de plant dat niet zelf al doet. Tot mijn verontwaardiging blijken de donkerlila bloeiërs uit mijn tuin te verdwijnen, terwijl de witte en de wat slaplila gekleurde kruisingsproducten zich goed handhaven. Krook onthulde mij postuum een aardige vermeerderingsmethode en wanneer je over enkele exemplaren beschikt, kun je wel wat offeren. De truc is deze: voor de bloemen zich ontwikkelen snijd je de stengels af op 70 cm boven de grond. Hierdoor wordt de plant gedwongen loten te maken. Deze loten snijd je af, zodra ze een lengte van 5 à 6 centimeter hebben gekregen. Plant deze op een beschaduwde plek in de volle grond, waar ze spoedig wortel zullen schieten. Enige dekking is nuttig bij strenge vorst. Aan een gezaaide plant verschijnen de bloemen in mei van het tweede jaar. Ik zorg ervoor dat zij niet in het zaad schieten door ze tijdig af te knippen. De plant zal later in de zomer nieuwe bloemen maken, minder rijk misschien, maar het vlinderbezoek overtreft dat van mei veruit. Deze herbloei doet wel een aanslag op de vitaliteit van de plant en je kunt er bijna op rekenen, dat deze de winter niet zal overleven. Om *Hesperis*-planten in je tuin te houden is het dus handig om de tweede bloei wel zaad te laten vormen. Het is net als met thee of koffie: wanneer je er eenmaal van genoten hebt, zul je het volgens Krook zonder de "eigenaardigheid, dat zij vooral des avonds den dampkring in het rond balsemen met haar liefelijke geuren" niet meer kunnen stellen! ■

Hesperis matronalis.

Literatuur

Krook, J.C. Handboek tot het aanleggen, beplanten enz. van tuinen, heruitg. van Goor Zonen.
Dittrich, Bernd. Geurende planten voor tuin, balkon en terras.
Catalogi van de Cruydhoeck-Groningen en van Hemert-Waddinxveen